

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 110/2017-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Hagara-Hagarová, s. r. o., Daniela Dlabača 35, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ľubomír Hagara, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 42/2015, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 42/2015 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 42/2015 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet spoločnosti Advokátska kancelária Hagara-Hagarová, s. r. o., Daniela Dlabača 35, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 110/2017-11 zo 14. februára 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 42/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom, v ktorom má postavenie žalobcu, sa 9. mája 2016 konalo pojednávanie, na ktorom súd rozhodol vo veci samej a vyhlásil rozsudok. Napriek tomu, že od už uvedeného pojednávania ubehlo takmer 8 mesiacov, ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo sťažovateľovi ani jeho splnomocnenému právnomu zástupcovi doručené písomné vyhotovenie rozsudku. Sťažovateľ 3. októbra 2016 podal sťažnosť na postup súdu v zmysle ustanovenie § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prostredníctvom ktorej sa domáhal zistenia, či

v danej veci boli zo strany zákonného sudcu spôsobené priet'ahy, ako aj prijatia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Z vyjadrenia okresného súdu z 18. novembra 2016 vyplýva, že tým, že písomná forma rozhodnutia nebola vyhotovená v zákonom ustanovenej lehote 30 dní (pričom zo strany zákonného sudcu ani nedošlo k požiadaniu o predĺženie lehoty na vyhotovenie písomného rozhodnutia), došlo k zásahu do práv s'ťažovateľa ako účastníka konania.

S'ťažovateľ zastáva názor, že jeho s'ťažnosť je dôvodná, pričom poukazuje na to, že napriek tomu, že došlo k vyhláseniu rozhodnutia, takéto rozhodnutie práve v dôsledku absencie jeho písomného vyhotovenia nie je schopné nadobudnúť právoplatnosť. Uvedené priet'ahy, jednoznačne spôsobené len konaním zákonného sudcu, vytvárajú podľa s'ťažovateľa dostatočný priestor pre konanie žalovaného v napadnutom konaní, keď ten ako osoba povinná plniť v zmysle vyhláseného rozhodnutia môže podniknúť také kroky, ktoré by objektívne znemožnili vymáhateľnosť práva s'ťažovateľa na zaplatenie žalovanej sumy.

S'ťažovateľ v s'ťažnosti taktiež uviedol, že súčasný stav konania nemožno za žiadnych okolností pripisovať ani správaniu účastníkov súdneho konania a ani právnej alebo faktickej zložitosti veci, ktorou by zákonný sudca mohol odôvodňovať porušenie svojej zákonnej povinnosti, resp. svoju nečinnosť pri vyhotovovaní písomnej formy rozhodnutia.

S'ťažovateľ si zároveň uplatnil voči porušovateľovi jeho práva nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 €, čo odôvodnil tým, že uvedená suma primerane zohľadňuje dĺžku neodôvodnených priet'ahov v konaní, a to aj vzhľadom na predmet konania, ktorým je zaplatenie sumy 7 800 € spolu s príslušenstvom, ako aj vzhľadom na stav právnej neistoty, v ktorom sa v dôsledku nečinnosti okresného súdu nachádza.

3. Na základe uvedeného s'ťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom takto:

„Základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/42/2015 bolo porušené.

Okresnému súdu Žilina sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/42/2015 konal bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000, - EUR ..., ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Žilina je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 454,21 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa..., a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Okresný súd na základe výzvy ústavného súdu zaujal k sťažnosti stanovisko vo vyjadrení sp. zn. 1 SprS/166/2017 doručenom ústavnému súdu 19. apríla 2017, v ktorom uviedol, že predmetom napadnutého konania je žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie peňažnej pohľadávky z titulu zmluvy o pôžičke, a konanie preto nemožno považovať za skutkovo a právne náročné. Rovnako okresný súd nezistil v predmetnej právnej veci iné prekážky postupu súdu predpokladané zákonom.

Z obsahu spisového materiálu neboli okresným súdom zistené prietahy spôsobené sťažovateľom a zároveň z neho vyplýva, že meritórne okresný súd rozhodol na pojednávaní 9. mája 2016, keď bol vyhlásený rozsudok. Písomné vyhotovenie rozsudku v predmetnej právnej veci bolo odoslané stranám sporu 23. januára 2017. Napriek tomu, že zo zákonnej úpravy vyplýva sudcovi povinnosť odoslať rozsudok v lehote 30 dní, zo strany zákonného sudcu nedošlo k podaniu žiadosti o predĺženie lehoty na vyhotovenie písomného rozhodnutia, a teda v tejto časti okresný súd považuje sťažnosť sťažovateľa za dôvodnú.

V prípade, že ústavný súd zistí v postupe okresného súdu neodôvodnené prietahy v napadnutom konaní, okresný súd navrhol, aby bolo sťažovateľovi priznané primerané finančné zadostučinenie so zreteľom na uplatňovanú výšku nárokov a možnej ujmy.

5. Sťažovateľ sa k vyjadreniu okresného súdu nevyjadril.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 C 42/2015 ústavný súd zistil takýto priebeh napadnutého konania od 9. mája 2016 (keď bolo uskutočnené pojednávanie na okresnom súde vo veci samej, na ktorom bol vyhlásený rozsudok) až dosiaľ:

- 9. máj 2016 – uskutočnené pojednávanie na okresnom súde vo veci samej, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 8 C 42/2015-46, na základe ktorého bol žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi (sťažovateľovi) 7 800 € s prísl. a nahradiť mu trovy konania,
- 23. január 2017 – predmetný rozsudok bol odoslaný právnomu zástupcovi žalobcu a žalovanému,
- 24. január 2017 – predmetný rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi žalobcu,
- 14. február 2017 – predmetný rozsudok bol doručený žalovanému,
- 28. február 2017 – okresnému súde bolo doručené odvolanie žalovaného proti predmetnému rozsudku elektronicky, ktoré mu bolo následne 1. marca 2017 doručené aj v listinnej podobe,
- 16. marec 2017 – súdnej kancelárii bol daný pokyn na doručenie odvolania žalovaného žalobcovi na vyjadrenie.

III.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania, resp. strana sporu podľa Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 (ďalej aj „CSP“), obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

12. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplývala z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V súčasnosti od 1. júla 2016 táto povinnosť vychádza zo zásad Civilného sporového poriadku, a to v zmysle čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, resp. § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania. Na druhej strane Civilný sporový poriadok kladie oveľa väčšie nároky a požiadavky aj na strany sporu a ich

nesplnenie sankcionuje stratou sporu (napr. čl. 8, § 132, § 150, § 151, § 153 a § 154, a ďalšie).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

14. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že táto nebola príčinou odd'aložovania písomného vyhotovenia rozsudku vyhláseného 9. mája 2016. Z prehľadu úkonov v napadnutom konaní vyplýva, že ani zákonný sudca konajúci vo veci nežiadal predsedu okresného súdu o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie a odoslanie rozsudku z dôvodu skutkovej či právnej zložitosti rozsudku, a taktiež samotný okresný súd vo svojom stanovisku k ústavnej sťažnosti uviedol, že napadnuté konanie nemožno považovať za skutkovo a právne náročné.

15. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov, bolo správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci. Pri posudzovaní tohto kritéria však ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na ťarchu sťažovateľa. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti taktiež uviedol, že priet'ahy spôsobené sťažovateľom v napadnutom konaní nezistil.

16. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu sťažovateľom označeného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní okresný súd vyhlásil rozsudok 9. mája 2016, ktorý bol však písomne vyhotovený a žalobcovi a žalovanému odoslaný až 23. januára 2017, t. j. po viac ako 7 mesiacoch od uplynutia zákonnej lehoty na jeho vyhotovenie a odoslanie (30 dní od jeho vyhlásenia), pričom bolo súčasne zistené, že zákonný sudca konajúci vo veci vôbec nežiadal predsedu okresného

súdu o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie a odoslanie rozsudku. Napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené z dôvodu podaného odvolania proti predmetnému rozsudku zo strany žalovaného.

17. Ústavný súd pripomína, že samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 22/2016). Ústavný súd zhodne so sťažovateľom konštatuje, že takéto oddiaľovanie písomného vyhotovenia a odoslania rozsudku môže viesť k ťažšiemu faktickému vymoženiu sťažovateľovej pohľadávky od žalovaného. Nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní spočívajúcu v písomnom vyhotovení rozsudku a jeho odoslaní žalobcovi a žalovanému až po viac ako 8 mesiacoch od jeho vyhlásenia preto nemožno v žiadnom prípade tolerovať či ospravedlniť.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

IV.

19. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

20. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu bolo porušené a napadnuté konanie napriek doručeniu písomného vyhotovenia rozsudku žalobcovi a žalovanému 23. januára 2017 z dôvodu podania odvolania proti predmetnému rozsudku nie je dosiaľ právoplatne skončené, prikázal

okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (keďže spis ešte nebol predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní) a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa právoplatného rozhodnutia súdu vo svojej veci (bod 2 výroku nálezu).

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho označené práva boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

22. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal aj priznania finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € odôvodňujúc, že uvedená suma primerane zohľadňuje dĺžku neodôvodnených prietáhov v konaní, a to aj vzhľadom na predmet konania, ktorým je zaplatenie sumy 7 800 € spolu s príslušenstvom, ako aj vzhľadom na stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ v dôsledku nečinnosti okresného súdu nachádza.

23. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

24. S prihliadnutím na všetky okolnosti veci ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

25. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

26. Ústavný súd v súlade s citovaným zákonným ustanovením napokon rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní o jeho sťažnosti. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Úhradu trov konania priznal ústavný súd za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal ústavný súd odmenu za každý úkon právnej služby po 143 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon právnej služby v sume 8,58 €, čo spolu predstavuje sumu 303,16 €. Právny zástupca sťažovateľa preukázal, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predložením osvedčenia o registrácii pre daň, preto ústavný súd zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, a teda priznal úhradu trov sťažovateľovi v celkovej sume 363,79 € (bod 4 výroku nálezu).

27. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

28. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2017